

บทที่ 5

บทสรุป

ลิ้นจี่เป็นผลไม้ที่ปลูกกันมากในภาคเหนือเป็นระยะเวลาอันนานมาแล้ว เป็นผลไม้ที่มีรสหวานอมเปรี้ยว เป็นที่นิยมของผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศทั้งยังนิยมให้เป็นของขวัญในโอกาสต่าง ๆ ราคาขายจึงค่อนข้างสูงกว่าผลไม้ประเภทอื่น เช่น ลำไย สับปะรด เงาะ ฯลฯ แต่เนื่องจากการปลูกลิ้นจี่ในปัจจุบันนี้เกษตรกรประสบปัญหาในเรื่องภูมิอากาศที่เริ่มร้อนขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลผลิตของลิ้นจี่พันธุ์ต่าง ๆ อาทิ พันธุ์จักรพรรดิ พันธุ์โอเวียะ มีจำนวนลดลง ทำให้เกษตรกรหันไปให้ความสนใจต่อพันธุ์ลิ้นจี่ที่ทนต่อสภาพอากาศร้อนและแมลงได้ดีอย่างลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวย ในขณะที่เดียวกันหลายปีที่ผ่านมาการปลูกลิ้นจี่ได้รับความสนใจจากเกษตรกรชาวไทยภูเขามากขึ้น แต่ผลผลิตที่ได้คุณภาพไม่คือนักสาเหตุเพราะการขาดแคลนด้านการเงินและความรู้ในการปลูกลิ้นจี่อย่างแท้จริง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าเกษตรกรผู้ปลูกลิ้นจี่ในปัจจุบันนี้จะได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับต้นทุนที่ลงทุนปลูกลิ้นจี่หรือไม่

ในการศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลิ้นจี่นี้ ได้ทำการศึกษาจากพื้นที่เพาะปลูกแต่ละขนาดของเขตพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นอีกแหล่งหนึ่งที่มีการปลูกลิ้นจี่กันมาก โดยได้ทำการศึกษาจากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ปลูกลิ้นจี่และเจ้าหน้าที่เกษตรในพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อมาทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลิ้นจี่เฉลี่ยต่อไร่ระหว่างพื้นที่เพาะปลูก 1 – 6 ไร่ และ 7 – 12 ไร่ โดยแบ่งกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 2 กลุ่มคือ เกษตรกรชาวไทยพื้นราบและเกษตรกรชาวไทยภูเขา รวม 330 ราย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาที่อายุโครงการเพียง 7 ปีเท่านั้น เนื่องจากได้มีการศึกษามาแล้วว่าการปลูกลิ้นจี่จะให้ผลตอบแทนคุ้มทุนประมาณปีที่ 7

จากการศึกษาขั้นต้นในเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลิ้นจี่ในพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายนี้ ข้อมูลที่ได้รับเป็นข้อมูลจริงที่ได้รับจากเกษตรกรผู้ปลูกลิ้นจี่ ดังนั้นตัวเลขที่ได้แสดงในตารางต่าง ๆ ในการศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลิ้นจี่ จึงเป็นข้อมูลตัวเลขที่ได้จากการถ่วงเฉลี่ย ซึ่งผู้ลงทุนต้องพึงระวังในเรื่องของข้อสมมติฐานและสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบกับการพิจารณาในเรื่องของการลงทุนปลูกลิ้นจี่ไปด้วย

จากการศึกษาค้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลิ้นจี่ให้ผลสรุปดังต่อไปนี้

เกษตรกรชาวไทยพื้นราบ

1. พื้นที่เพาะปลูกขนาด 1 – 6 ไร่ มีต้นทุนรวมในการปลูกลิ้นจี่เฉลี่ยต่อไร่ในระหว่างปีที่ 1 – 7 เป็นจำนวนเงินเท่ากับ 3,142.17 – 8,137.78 บาท (ตาราง 3-25) และจากการจำหน่ายลิ้นจี่ใน กิโลกรัมละ 20 บาท ทำให้มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 4 – 7 เท่ากับ 7,000.00 – 20,420.00 บาท (ตาราง 4-1) มีกำไร(ขาดทุน)สุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 4 – 7 เป็นจำนวนเงินเท่ากับ 2,125.55 – 12,282.22 บาท (ตาราง 4-3)

จากการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน เกษตรกรชาวไทยพื้นราบในพื้นที่เพาะปลูกลิ้นจี่ขนาด 1 – 6 ไร่ จะมีระยะเวลาคืนทุน 4 ปี 10 เดือน 24 วัน (ตาราง 4-13) สำหรับมูลค่าปัจจุบันสุทธิในกรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดร้อยละ 3 ร้อยละ 9 ร้อยละ 12 จะมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 23,418.96 บาท 14,437.44 บาท และ 11,166.22 บาท (ตาราง 4-15) ตามลำดับ และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ 32.32% (ตาราง 4-19)

2. พื้นที่เพาะปลูกขนาด 7 – 12 ไร่ มีต้นทุนรวมในการปลูกลิ้นจี่เฉลี่ยต่อไร่ในระหว่างปีที่ 1 – 7 เป็นจำนวนเงินเท่ากับ 2,943.79 – 9,298.19 บาท (ตาราง 3-27) และจากการจำหน่ายลิ้นจี่ใน กิโลกรัมละ 20 บาท ทำให้มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 4 – 7 เท่ากับ 9,400.00 – 21,080.00 บาท (ตาราง 4-2) มีกำไร(ขาดทุน)สุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 4 – 7 เป็นจำนวนเงินเท่ากับ 2,125.55 – 12,282.22 บาท (ตาราง 4-5)

จากการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน เกษตรกรชาวไทยพื้นราบในพื้นที่เพาะปลูกลิ้นจี่ขนาด 7 – 12 ไร่ จะมีระยะเวลาคืนทุน 4 ปี 10 เดือน 13 วัน (ตาราง 4-14) สำหรับมูลค่าปัจจุบันสุทธิในกรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดร้อยละ 3 ร้อยละ 9 ร้อยละ 12 จะมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 23,452.33 บาท 14,340.92 บาท และ 11,021.90 บาท (ตาราง 4-17) ตามลำดับ และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ 31.31% (ตาราง 4-21)

เกษตรกรชาวไทยภูเขา

1. พื้นที่เพาะปลูกขนาด 1 – 6 ไร่ มีต้นทุนรวมในการปลูกลิ้นจี่เฉลี่ยต่อไร่ในระหว่างปีที่ 1 – 7 เป็นจำนวนเงินเท่ากับ 71.56 – 66.19 บาท (ตาราง 3-26) และจากการจำหน่ายลิ้นจี่ใน กิโลกรัมละ 20 บาท ทำให้มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 4 – 7 เท่ากับ 1,330.00 – 3,880.00 บาท (ตาราง 4-1) มีกำไร(ขาดทุน)สุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 4 – 7 เป็นจำนวนเงินเท่ากับ 1295.56 – 3,813.81 บาท (ตาราง 4-4)

จากการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน เกษตรกรชาวไทยภูเขาในพื้นที่เพาะปลูก
 ลิ้นจี่ขนาด 1 – 6 ไร่ จะมีระยะเวลาคืนทุน 3 ปี 1 เดือน 13 วัน (ตาราง 4-13) สำหรับมูลค่าปัจจุบัน
 สุทธิในกรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดร้อยละ 3 ร้อยละ 9 ร้อยละ 12 จะมีมูลค่าปัจจุบัน
 สุทธิเท่ากับ 8,675.87 บาท 6,191.59 บาท และ 5,269.43 บาท(ตาราง 4-16) ตามลำดับ และมีอัตรา
 ผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ 133.84% (ตาราง 4-20)

2. พื้นที่เพาะปลูกขนาด 7 – 12 ไร่ มีต้นทุนรวมในการปลูกลิ้นจี่เฉลี่ยต่อไร่ในระหว่างปีที่
 1 – 7 เป็นจำนวนเงินเท่ากับ 23.99 – 46.04 บาท (ตาราง 3-28) และจากการจำหน่ายลิ้นจี่ในกิโลกรัม
 ละ 20 บาท ทำให้มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 4 – 7 เท่ากับ 1,785.00 – 4,005.00 บาท
 (ตาราง 4-2) มีกำไร(ขาดทุน)สุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีในระหว่างปีที่ 4 – 7 เป็นจำนวนเงินเท่ากับ
 1,761.13 – 3,958.96 บาท (ตาราง 4-6)

จากการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน เกษตรกรชาวไทยภูเขาในพื้นที่เพาะปลูก
 ลิ้นจี่ขนาด 7 – 12 ไร่ จะมีระยะเวลาคืนทุน 3 ปี 25 วัน (ตาราง 4-14) สำหรับมูลค่าปัจจุบันสุทธิใน
 กรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดร้อยละ 3 ร้อยละ 9 ร้อยละ 12 จะมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่า
 กับ 9,572.67 บาท 6,881.46 บาท และ 5,879.22 บาท (ตาราง 4-18) ตามลำดับ และมีอัตราผลตอบแทน
 ที่แท้จริงเท่ากับ 173% (ตาราง 4-22)

จากการปลูกลิ้นจี่ของเกษตรกรชาวไทยพื้นราบในขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1 – 6 ไร่ จะใช้
 ระยะเวลาคืนทุนไม่แตกต่างกันมากกับพื้นที่เพาะปลูกขนาด 7 – 12 ไร่ และพื้นที่ทั้ง 2 ขนาดมีมูลค่า
 ปัจจุบันสุทธิเป็นบวก แสดงว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนในพื้นที่ทั้ง 2 ขนาด มีค่า
 มากกว่าต้นทุนของเงินลงทุนที่จ่ายไป มีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงที่ได้รับของพื้นที่เพาะปลูก 1 – 6
 ไร่ 32.32% มากกว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับของพื้นที่เพาะปลูก 7 – 12 ไร่ ซึ่งมีอัตราผลตอบแทน
 ที่แท้จริงเท่ากับ 31.31% ดังนั้น จากการวิเคราะห์การประเมินค่าการลงทุนทั้ง 3 วิธีจะเห็นได้ว่าการ
 ปลูกลิ้นจี่ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ขนาดใดให้ผลตอบแทนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นผลดีต่อเกษตรกรหรือผู้ที่
 สนใจลงทุนในการปลูกลิ้นจี่ที่มีพื้นที่เพาะปลูกทั้ง 2 ขนาด

สำหรับเกษตรกรชาวไทยภูเขานั้น ไม่ว่าจะเป็พื้นที่ขนาด 1 – 6 ไร่หรือพื้นที่ขนาด 7 – 12
 ไร่ จะใช้ระยะเวลาคืนทุนที่ 3 ปี 1 เดือน 13 วันและ 3 ปี 25 วัน ตามลำดับ พื้นที่ทั้ง 2 ขนาดมีมูลค่า
 ปัจจุบันสุทธิเป็นบวก และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ 133.84% และ 173% ตามลำดับ จะ
 เห็นได้ว่าในส่วนของการเพาะปลูกลิ้นจี่ของเกษตรกรชาวไทยภูเขานั้นมีผลตอบแทนที่สูงมากกว่า
 เกษตรกรชาวไทยพื้นราบมาก ซึ่งผู้ที่สนใจลงทุนจะต้องพิจารณาถึงส่วนประกอบในเรื่องของต้นทุน

ให้มาก เพราะเกษตรกรชาวไทยภูเขาที่มีข้อจำกัดทางการเงิน ไม่มีต้นทุนในเรื่องของค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและค่าแรงงานจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลิ้นจี่ของชาวไทยภูเขาในพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จึงมีอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าเกษตรกรชาวไทยพื้นราบในเขตพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายมาก

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลิ้นจี่ในพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายในครั้งนี้ได้พบปัญหาต่างๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านความรู้ทางวิชาการในเรื่องของการปลูกลิ้นจี่ของเกษตรกรชาวไทยภูเขายังไม่เป็นที่แพร่หลาย เกษตรกรชาวไทยภูเขาส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงการปฏิบัติว่าควรที่จะทำอะไรจึงจะทำให้ได้ผลผลิตลิ้นจี่ที่มีคุณภาพดี เช่น ไม่ทราบว่าจะต้องเตรียมดินอย่างไร การใส่ปุ๋ย การดูแลรักษาต้นลิ้นจี่จะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง
2. ปัญหาด้านโรคและแมลง เกษตรกรชาวไทยภูเขามีปัญหาในเรื่องของโรคและแมลงที่เกิดจากลิ้นจี่ไม่ได้รับการดูแลรักษาที่ดี จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ราคาลิ้นจี่ของเกษตรกรชาวไทยภูเขามียาราคาต่ำมาก
3. ปัญหาทางด้านภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง จากการที่ปัจจุบันโลกมีอุณหภูมิเพิ่มขึ้นทำให้ลิ้นจี่ซึ่งมีการออกผลผลิตที่สัมพันธ์กับอากาศหนาวเย็นมีปริมาณผลผลิตที่ลดลง เกษตรกรจึงหันไปนิยมปลูกลิ้นจี่พันธุ์สูงวัยเพิ่มมากขึ้น ทำให้ลิ้นจี่พันธุ์อื่นที่ต้องอาศัยอากาศที่หนาวเย็นมีจำนวนการปลูกที่ลดลง
4. ปัญหาที่เกษตรกรชาวไทยภูเขาและชาวไทยพื้นราบต้องการให้รัฐบาลเข้าไปดูแลได้แก่เรื่องราคาของผลผลิตลิ้นจี่ การช่วยเหลือทางด้านการตลาดที่มีค่อนข้างจำกัดและการขนส่งผลผลิตให้รวดเร็วขึ้น เนื่องจากลิ้นจี่เป็นผลไม้ที่ผิวเปลี่ยนสีง่าย การเน่าเสียและบอบช้ำได้ง่ายทำให้ไม่สามารถเก็บรักษาไว้ได้นานและเมื่อมาถึงตลาดทำให้ราคาขายต่ำ
5. ปัญหาทางด้านเงินทุน เกษตรกรชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขาประสบปัญหาด้านเงินทุนจะเห็นได้จากบางปีไม่มีเงินทุนในการบำรุงดูแลรักษาต้นลิ้นจี่ในปีถัดไป และหากจะขยายพื้นที่เพาะปลูกก็ไม่สามารถทำได้เพราะการขยายพื้นที่เพาะปลูกลิ้นจี่ในอนาคตต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของราคาที่ดินที่ใช้เพาะปลูก ค่าปุ๋ยเคมีและยากำจัดศัตรูพืชที่มีราคาแพงขึ้นเรื่อย ๆ

ในการวิเคราะห์และศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลิ้นจี่ในพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายนี้มีข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ทางรัฐบาลหรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรหาทางเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวกับการเพาะปลูกลิ้นจี่ การบำรุงและดูแลรักษาลิ้นจี่ที่ถูกต้องให้กับเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรชาวไทยภูเขา โดยอาจส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปให้ความรู้หรือฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรเป็นครั้งคราว เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจการเพาะปลูกลิ้นจี่ การบำรุงและดูแลรักษาอย่างถูกวิธี เพื่อให้ได้ผลผลิตตามมาตรฐาน เป็นการจัดปัญหาในเรื่องของผลผลิต การเก็บเกี่ยว โรคและแมลงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

2. เกษตรกรควรรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เช่น รวมตัวกันเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลิ้นจี่หรือรวมตัวกันเป็นสหกรณ์เพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับกลุ่มพ่อค้าคนกลางเพื่อป้องกันการถูกกดราคา รวมถึงการสร้างอำนาจต่อรองในการซื้อสินค้า อาทิ ปุ๋ยเคมี ยากำจัดศัตรูพืช อุปกรณ์เครื่องมือ จากพ่อค้าในราคาที่ต่ำลง โดยอาจมีเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้คำแนะนำและแนวทางในการปฏิบัติในการรวมกลุ่มเกษตรกรด้วย มีการหาตลาดขายโดยอาศัยช่องทางตลาดกลางขายส่งผลไม้และแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่สำคัญ

3. เกษตรกรควรเรียนรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตลิ้นจี่ เช่น การทำน้ำผลไม้ลิ้นจี่ การทำไวน์ลิ้นจี่ การทำแยมลิ้นจี่ ลิ้นจี่กวน ฯลฯ เพื่อที่จะสามารถนำผลผลิตที่ออกสู่ตลาดมากขึ้นและมีราคาถูกมาแปรรูปอย่างง่าย ซึ่งจะช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

4. รัฐบาลควรให้การสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่เกษตรกร โดยหาแหล่งกู้ยืมหรือแหล่งเงินทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำ มีระยะเวลาคืนเงินนานพอสมควร ตลอดจนการเพิ่มวงเงินกู้ยืมให้สูงขึ้น

5. รัฐบาลควรควบคุมราคาและคุณภาพของปุ๋ยเคมียาป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ราคาของปุ๋ยเคมีและยากำจัดศัตรูพืชในปัจจุบันมีราคาแพงซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านเงินทุน

6. ทางรัฐบาลหรือบางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรหาที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าให้เป็นที่ทำกินของเกษตรกรผู้ปลูกลิ้นจี่โดยให้เสียค่าเช่าที่ไม่แพงจนเกินไปนัก และทำสัญญาเช่าในระยะเวลาที่กำหนดไว้